

Information om nya föreskrifter för personal inom spårbunden trafik

Bildspel från informationsträffarna, februari 2020.

Agenda

- Presentation
- Inledande bestämmelser
- Närmare bestämmelser om vissa sjukdomstillstånd
- Nya blanketter
- Sammanfattning
- Övriga frågor

Den 1 mars 2020 träder de nya föreskrifterna ikraft

- Järnvägsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (BV-FS 2000:4) om hälsoundersökning och hälsotillstånd för personal med arbetsuppgifter av betydelse för trafiksäkerheten kommer att upphävas den 1 mars 2020

Den 1 mars 2020 träder de nya föreskrifterna ikraft

- Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2019:112) om hälsoundersökning och hälsotillstånd för personal med säkerhetskritiska arbetsuppgifter inom järnvägen
- Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2019:113) om hälsoundersökning och hälsotillstånd för personal med arbetsuppgifter av betydelse för säkerheten inom tunnelbana och spårväg

Ansvar

- Verksamhetsutövaren ansvar för att endast personer med hänsyn till yrkeskunnande, hälsotillstånd och personliga förhållanden i övrigt arbetar med säkerhetskritiska arbetsuppgifter
- Läkaren ansvarar för att undersöka om personen uppfyller hälsokraven enligt föreskrifterna

Lämplighet att utföra arbetsuppgifterna

■ Yrkesskunnande   ■ Hälsotillstånd   ■ Personliga förhållanden i övrigt

Vilken personal omfattas inte av föreskrifterna?

- Dessa föreskrifter gäller inte för personal som utför de säkerhetskritiska arbetsuppgifter som är förknippade med att medfölja ett tåg och som omfattas av kommissionens förordning (EU) 2015/995 (TSD Drift)
- Föreskrifterna gäller inte förare av järnvägsfordon (med förarbevis), de omfattas av Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2011:61) om hälsokrav m.m. för lokförare

Inledande bestämmelser

Grundläggande krav för samtliga hälsotillstånd, 3 alt 4 §

En person som utför säkerhetskritiska arbetsuppgifter får inte

- ha sjukdomar eller tillstånd med konsekvenser som innebär en trafiksäkerhetsrisk, eller
- använda läkemedel eller andra medel med konsekvenser som innebär en trafiksäkerhetsrisk

Konsekvenser som innebär en trafiksäkerhetsrisk, 4 alt 5 §

- påverkan på medvetandet,
- nedsatt uppmärksamhet eller koncentration,
- plötslig förlust av funktionsförmågan,
- nedsatt balans eller koordination, eller
- betydande begränsning av rörligheten.

TSFS 2019:112, 2019:113

- påverkan på medvetandet,
- nedsatt uppmärksamhet eller koordination,
- plötslig förlust av funktionsförmågan,
- nedsatt balans eller koordination, eller
- betydande begränsning av rörligheten

BV-FS 2000:4

- Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme
- Rörligheten får inte genom sjukdom, fysiskt handikapp eller funktionshinder vara så nedsatt att det innebär en risk för trafiksäkerheten

Den individuella trafiksäkerhetsrisken, 5 alt 6 §

Konsekvenser som innebär en trafiksäkerhetsrisk ska bedömas i det individuella fallet. Säkerhetskritiska arbetsuppgifter får utföras om

- en läkare bedömer att hälsotillståndet eller följderna av bruket av läkemedel eller andra medel inte innebär en trafiksäkerhetsrisk, och
- något annat inte anges i 15-54 §§ / 14-51 §§.

Den individuella trafiksäkerhetsrisken, 6 alt 7 §

- Om läkaren bedömer att en person har flera sjukdomar eller tillstånd som tillsammans vid en sammantagen bedömning innebär en trafiksäkerhetsrisk, får personen inte utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter. Detta gäller även om sjukdomarna eller tillstånden var för sig inte utgör hinder för att utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter enligt dessa föreskrifter.

Hälsoundersökning, 7 alt 8 §

Hälsoundersökningar och bedömningar ska utföras av en legitimerad läkare. Läkaren ska ta hänsyn till vilken typ av säkerhetskritiska arbetsuppgifter som personen utför och vilka säkerhetskritiska funktioner som uppgifterna innefattar.

TSFS 2019:112, 2019:113

Hälsoundersökningar och bedömningar ska utföras av en legitimerad läkare. Läkaren ska ta hänsyn till vilken typ av säkerhetskritiska arbetsuppgifter som personen utför och vilka säkerhetskritiska funktioner som uppgifterna innefattar.

BV-FS 2000:4

De undersökningar och bedömningar som här föreskrivs ska utföras av en legitimerad läkare som har god kännedom om förutsättningarna för de aktuella arbetsuppgifterna.

Hälsoundersökning, 7 alt 8 §, forts.

De säkerhetskritiska arbetsuppgifterna innehåller funktioner som innebär att

1. framföra fordon,
2. leda eller övervaka spårtrafik,
3. bedöma trafiksäkerheten hos fordon eller spåranläggningar, eller
4. i övrigt bedriva trafik och arbete på spår enligt verksamhetsutövarens säkerhetsstyrningssystem/säkerhetsordning

TSFS 2019:112, TSFS 2019:113

De säkerhetskritiska arbetsuppgifterna innehåller funktioner som innebär att

1. framföra fordon,
2. leda eller övervaka spårtrafik,
3. bedöma trafiksäkerheten hos fordon eller spåranläggningar, eller
4. i övrigt bedriva trafik eller arbete på spår enligt verksamhetsutövarens säkerhetsstyrnings-system/säkerhetsordning

BV-FS 2000:4

Med arbetsuppgifter av betydelse för säkerheten avses i dessa föreskrifter att

1. framföra fordon,
2. leda eller övervaka spårtrafik,
3. bedöma fordon eller spåranläggningar med avseende på deras trafiksäkerhetsmässiga tillstånd, eller
4. i övrigt utföra arbetsuppgifter enligt verksamhetsutövarens säkerhetsbestämmelser om bedrivande av trafik och arbeten på spår

Hälsoundersökning, 8 alt 9 §

De hälsoundersökningar som genomförs i enlighet med dessa föreskrifter ska minst omfatta

1. en allmän medicinsk undersökning,
2. undersökning av syn, hörsel och färgseende,
3. urin- eller blodprover för uteslutande av diabetes,
4. urin- eller blodprover för upptäckt av andra tillstånd som indikerats vid den kliniska undersökningen, och
5. personens självskattning av aktuella alkohol- och drogvanor

Intervaller för regelbunden hälsoundersökning, 12 alt 13 §

Harmoniserade med intervallerna i TSD Drift

- Vart femte år till och med dagen före 41-årsdagen
- Vart tredje år från och med 41-årsdagen till och med 62-årsdagen
- Varje år efter 62-årsdagen

Hälsoundersökningen kan i det individuella fallet göras oftare om det krävs för att säkerställa att sjukdomen eller tillståndet inte innebär en trafiksäkerhetsrisk.

TSFS 2019:112, TSFS 2019:113   BV-FS 2000:4

1. Vart femte år till och med dagen före 41-årsdagen
2. Vart tredje år från och med 41-årsdagen till och med 62-årsdagen
3. Varje år efter 62-årsdagen

1. Vart femte år t.o.m. 45 års ålder,
2. Vart tredje år fr.o.m. 46 års ålder t.o.m. 59 års ålder,
3. Varje år fr.o.m. 60 års ålder

Inblandning i olycka eller tillbud, sammanhängande sjukskrivningsperiod etc

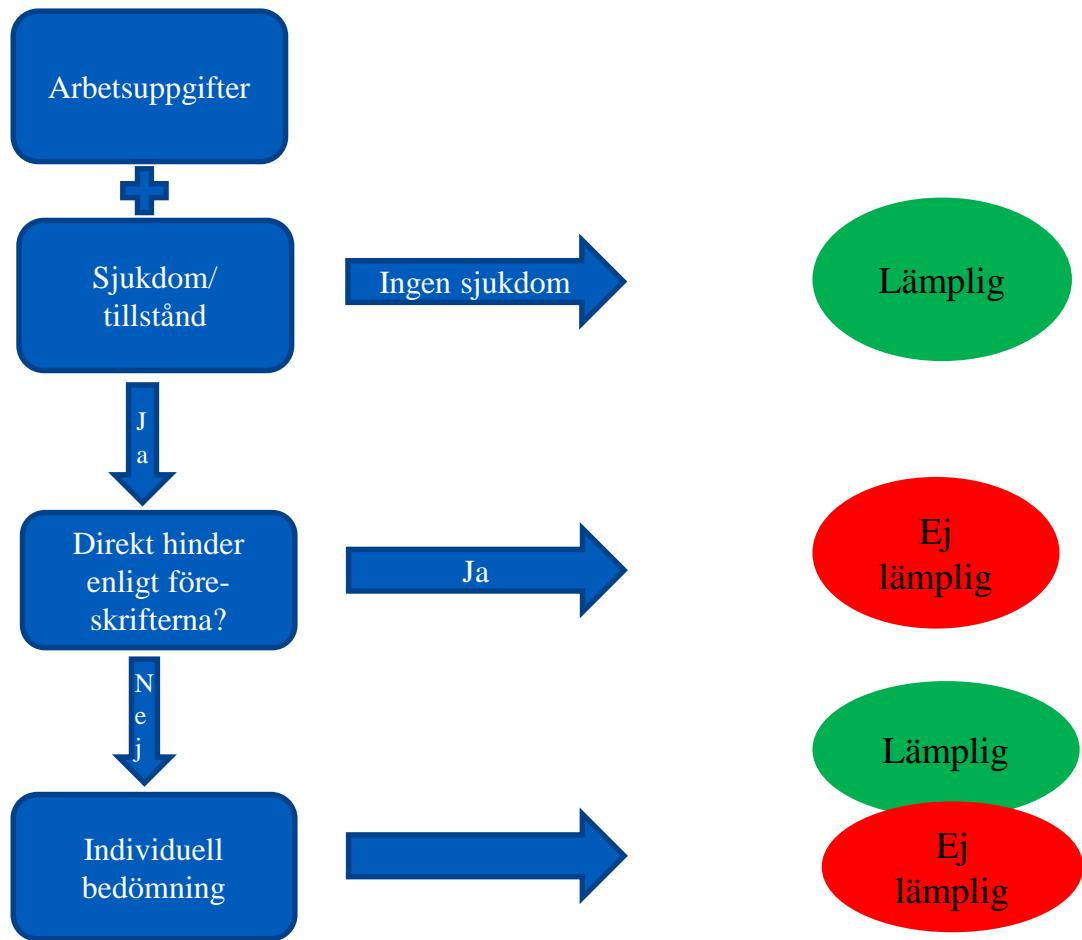
Egentligen ingen skillnad mot hur det är idag.

Paragraferna är omformulerade för att vara mer tydliga i sin utformning.

Närmare bestämmelser om vissa sjukdomstillstånd

Största skillnaden

De nya föreskrifterna anger när läkaren kan bedöma personen som lämplig att arbeta med säkerhetskritiska arbetsuppgifter (utifrån sitt hälsotillstånd och de arbetsuppgifter som utförs), istället för som idag då föreskrifterna talar om när det föreligger hinder.

Hjärt- och kärlsjukdomar

Följande sjukdomar eller tillstånd utgör hinder att arbeta med arbetsuppgifter som omfattas av punkt 1 eller 2:

- Behandling med ICD
- Hjärttransplantation
- Bradyarytmier med AV-block II – Mobitz typ 2, AV-block III eller alternerande skänkelblock

Hjärt- och kärlsjukdomar, forts.

Den som har andra hjärt- och kärlsjukdomar än de som nämnts ovan får utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter under förutsättning att

1. en läkare har bedömt att konsekvenserna av sjukdomen eller tillstånden inte innebär en trafiksäkerhetsrisk,
2. sjukdomen/tillståndet är väl behandlat,
3. eventuella riskfaktorer är under kontroll,
4. prognosen för sjukdomen/tillståndet i övrigt bedöms vara god, och
5. sjukdomen/tillståndet minst en gång om året följs upp av en läkare som konstaterar ett det inte finns någon trafiksäkerhetsrisk.

Diabetes

Säkerhetskritiska arbetsuppgifter som omfattas av punkt 1 eller 2 får inte utföras av en person med diabetes som behandlas med läkemedel som ger ökad risk för hypoglykemier.

Diabetes, forts

Säkerhetskritiska arbetsuppgifter som omfattas av punkt 3 eller 4 får utföras av en person med diabetes som behandlas med läkemedel som ger ökad risk för hypoglykemier under förutsättning att vissa kriterier är uppfyllda:

Diabetes, forts.

1. en läkare har bedömt att konsekvenserna av behandlingen inte innebär en trafiksäkerhetsrisk,
2. sjukdomen är väl behandlad,
3. en läkare har bedömt att diabetessjukdomen är under godtagbar kontroll vad gäller risken för hypoglykemi,
4. personen kontrollerar blodsockret innan arbetspasset påbörjas,
5. personen har god förmåga att känna varningstecken på hypoglykemi,
6. personen har förmåga att vidta åtgärder vid hypoglykemi, och
7. sjukdomen minst en gång om året följs upp av en läkare som konstaterar att det inte finns någon trafiksäkerhetsrisk.

Diabetes, forts.

En person med diabetes som behandlas på annat sätt än vad som avses ovan får utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter under förutsättning att

1. en läkare har bedömt att konsekvenserna av behandlingen eller sjukdomen inte innebär en trafiksäkerhetsrisk,
2. sjukdomen är väl behandlad, och
3. sjukdomen minst en gång om året följs upp av en läkare som konstaterar att det inte finns någon trafiksäkerhetsrisk.

Sömn- och vakenhetsstörningar

- Säkerhetskritiska arbetsuppgifter som omfattas av punkt 1 eller 2 får inte utföras av en person med narkolepsi.
- Säkerhetskritiska arbetsuppgifter som omfattas av punkt 3 eller 4 får utföras av en person med narkolepsi under vissa förutsättningar

Sömn- och vakenhetstörningar, forts.

En person med sömn- och vakenhetsstörning av lindrig grad eller annan sjukdom med sömnstörning som inte avses ovan får utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter. Detta gäller under förutsättning att en läkare har bedömt att konsekvenserna av sjukdomen eller störningen inte innebär en trafiksäkerhetsrisk och att

1. trötthet som inskränker säkerheten inte förekommer under tjänstgöring, behandling sker med CPAP/APAP eller bettskena och sjukdomen regelbundet genom sömnregistrering eller annan behandlingskontroll följs upp av en läkare som konstaterar att det inte finns någon trafiksäkerhetsrisk, eller
2. AHI inte överstiger 14 och dagtrötthet inte förekommer.

Alkohol och droger

Säkerhetskritiska arbetsuppgifter får inte utföras

- av en person som brukar narkotika eller medel med liknande effekter, eller
- av en person som är påverkad av alkohol, narkotika eller andra medel med liknande effekter

Alkohol och andra droger

Den som har ett substansbrukssyndrom orsakat av alkohol, narkotika eller andra medel med liknande effekter får inte utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter förrän varaktig helnykterhet har verifierats och en läkare bedömer att prognosen för fortsatt nykterhet är god.

Alkohol och andra droger, forts.

Varaktig nykterhet vid mildt substansbrukssyndrom ska avse minst sex månaders verifierad helnykterhet.

Varaktig nykterhet vid måttligt till svårt substansbrukssyndrom ska avse minst ett års verifierad helnykterhet. Dessutom ska alltid minst ett års hel-nykterhet verifieras om

1. personen har ertappats påverkad inför eller under tjänstgöring, eller
2. tidigare behandlingsinsatser har misslyckats.

Alkohol och droger, forts.

Efter återgång i tjänst när varaktig helnykterhet har verifierats, ska fortsatt varaktig nykterhet verifieras.

Personen ska följas under en period som bedöms lämplig av läkare i det individuella fallet, dock minst 36 månader.

För att verifiera varaktig nykterhet ska vedertagna metoder och tester användas som kan påvisa alkohol, narkotika eller andra medel med liknande effekter.

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Säkerhetskritiska arbetsuppgifter får utföras av en person med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning under förutsättning att vissa kriterier är uppfyllda.

Vid bedömning av om funktionsnedsättningen innebär en trafiksäkerhetsrisk ska läkaren ta hänsyn till störning av impulskontroll, koncentrationsförmåga, uppmärksamhet och omdöme, förmåga att följa regler, förmåga till social interaktion samt tvångsmässig fixering.

Epilepsi och andra neurologiska tillstånd

- En person som har haft ett epileptiskt anfall under de senaste fem åren får inte utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter
- Säkerhetskritiska arbetsuppgifter som omfattas av punkt 1 eller 2 får inte utföras av en person som har fått diagnosen epilepsi om han/hon under de senaste tio åren har
  1. haft ett epileptiskt anfall, eller
  2. behandlas med läkemedel mot sjukdomen

Epilepsi och andra neurologiska tillstånd

En person med sjukdom i nervsystemet (t ex multipel skleros eller Parkinsons sjukdom) får utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter under förutsättning att vissa kriterier är uppfyllda.

Vid bedömning av om sjukdomen innebär en trafiksäkerhetsrisk ska läkaren ta hänsyn till tillståndets kliniska form och utveckling samt behandlingsresultat. Läkaren ska ta särskild hänsyn till synfältsdefekter, nedsättning av kognitiva funktioner och motoriska eller sensoriska symptom som påverkar balans, koordination eller psykomotorisk hastighet.

Demens och andra kognitiva störningar

En person med demens eller andra allvarliga kognitiva störningar får inte utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter.

Demens och kognitiva störningar, forts.

Den som har kognitiva störningar som inte är allvarliga får utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter under förutsättning att en läkare har bedömt att konsekvenserna inte innebär en trafiksäkerhetsrisk.

Vid bedömningen ska läkaren ta särskild hänsyn till nedsättning av uppmärksamhet, omdöme och förmåga att ta in och bearbeta synintryck samt nedsättning av mental flexibilitet, minne, exekutiva funktioner och psykomotoriskt tempo. Apraxi och neglekt ska särskilt uppmärksammas. Dessutom ska hänsyn tas till känslomässig labilitet och ökad uttröttbarhet.

Psykiska sjukdomar och störningar

En person med allvarlig grad av psykisk sjukdom eller störning får inte utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter.

Med allvarlig grad av psykisk sjukdom eller störning avses schizofrena och andra tillstånd med psykos, affektiva syndrom med hypomani och mani samt andra psykiska sjukdomar och störningar med liknande symptom.

Psykiska sjukdomar och störningar, forts

Säkerhetskritiska arbetsuppgifter får utföras av en person med lindrig grad av psykisk sjukdom eller störning under vissa förutsättningar.

Rörelseorganens funktioner

En person med nedsatt balans, nedsatt koordination eller begränsningar av rörligheten får utföra säkerhetskritiska arbetsuppgifter under förutsättning att en läkare har bedömt att konsekvenserna av tillståndet inte innebär en trafiksäkerhetsrisk.

Hörsel

Ingen förändring i sak.

- Riktvärden för tonaudiometri ligger som ett allmänt råd i de nya föreskrifter

Syn

Ingen förändring i sak.

- I paragraferna om synskärpa är tillagt att läkare i individuella fall, under vissa förutsättningar kan godkänna andra korrektionsvärden.
- I paragrafen om dubbelseende är tillagt att läkare i individuella fall, under vissa förutsättningar, kan godkänna ett dubbelseende.

Förslag observationstider

- Hjärtinfarkt 3-6 månader
- Stroke 6 månader
- TIA under utredningstiden, sedan 1 månad
- DVT (djup ventrombos) under utredningstiden, sedan 3 månader
- Lungemboli 6 månader

Nya blanketter

Den 1 mars publiceras nya blanketter

- Läkarutlåtande
- Checklista – stöd för läkare vid bedömning

Sammanfattning

Från och med den 1 mars 2020 finns det fyra olika regelverk att ta hänsyn till vad gäller hälsotillstånd och hälsoundersökning för personal inom spårbunden trafik:

- Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2011:61) om hälsokrav m.m. för lokförare.
- Kommissionens förordning (EU) 2015/995 av den 8 juni 2015 om ändring av beslut 2012/757/EU om teknisk specifikation för driftskompatibilitet avseende delsystemet "Drift och trafikledning" i järnvägssystemet i Europeiska unionen.

- Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2019:112) om hälsoundersökning och hälsotillstånd för personal med säkerhetskritiska arbetsuppgifter inom järnvägen
- Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2019:113) om hälsoundersökning och hälsotillstånd för personal med arbetsuppgifter av betydelse för säkerheten inom tunnelbana och spårväg